

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
NATIONAL AGENCY
ON CORRUPTION PREVENTION

АЛГОРИТМИ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УПОВНОВАЖЕНОЇ ОСОБИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

ФУНКЦІЯ

**співпраця з викривачами,
забезпечення дотримання
їхніх прав та гарантій захисту,
передбачених Законом**

МЕТА

1. Співпрацю з викривачами налагоджено.
2. Права та гарантії захисту викривачів забезпечено.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ ВРАХОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЇ

- Кримінальний процесуальний кодекс України;
- Закон України «Про запобігання корупції»¹;
- Закон України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»;
- Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції;
- Роз'яснення Національного агентства від 23.06.2020 № 5 «Щодо правового статусу викривача»;
- Роз'яснення Національного агентства від 14.07.2020 № 7 «Щодо особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»;
- Роз'яснення Національного агентства від 26.10.2020 № 10 «Щодо правового статусу викривача у кримінальному провадженні»;
- Роз'яснення Національного агентства від 09.12.2020 № 11 «Щодо правового статусу викривача у провадженні про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією»;
- Роз'яснення Національного агентства від 24.02.2021 № 3 «Щодо механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»;
- Роз'яснення Національного агентства від 24.02.2021 № 4 «Щодо забезпечення права викривача на конфіденційність та анонімність».

¹ Далі - Закон

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

- Директива (ЄС) 2019/1937 Європейського Парламенту і Ради Європи ЄС від 23.10.2019 «Про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу»;
- Практичний посібник щодо роботи з викривачами для уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції (Департамент запобігання та виявлення корупції Національного агентства).

СТРОКИ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЇ

- Виконується на **постійній основі**.

ВЗАЄМОДІЯ УПОВНОВАЖЕНОГО З ІНШИМИ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

- **з питань розробки внутрішніх організаційно-розпорядчих документів:**
 - з юридичною службою;
 - підрозділом документообігу.
- **з питань організації розгляду Повідомлень:**
 - з підрозділом документообігу;
 - службою управління персоналом;
 - юридичною службою.
- **з питань проведення перевірки фактів, викладених у повідомленні викривача:**
 - з службою внутрішньої безпеки (внутрішнього контролю);
 - іншим структурним підрозділом, до повноважень якого належить розгляд повідомлень.

З МЕТОЮ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЇ УПОВНОВАЖЕНИЙ МАЄ ПРАВО

- мати доступ до документів та інформації, розпорядником яких є відповідна установа, з урахуванням обмежень, встановлених законом;
- викликати та опитувати осіб, дії або бездіяльність яких стосуються повідомлених викривачем фактів, у тому числі керівника, заступників керівника відповідного органу;
- витребувати від структурних підрозділів організації документи, у тому числі ті, що містять інформацію з обмеженим доступом (крім державної таємниці);
- звертатися до Національного агентства щодо порушених прав викривача, його близьких осіб;
- вносити керівнику відповідного органу подання про притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників відповідного органу, винних у порушенні Закону;
- виконувати інші визначені Законом повноваження, спрямовані на всебічний розгляд повідомлень про вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень та інших порушень вимог Закону, в тому числі повідомлень викривачів, та захист їхніх прав і свобод;
- вести листування з Національним агентством, іншими спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції з питань, що належать до компетенції уповноваженого.

АЛГОРИТМ ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЇ

КРОК 1.

МОНІТОРИНГ ТА АНАЛІЗ СТАНУ РОБОТИ З ВИКРИВАЧАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ

1.1. Моніторинг стану дотримання організацією вимог ст. 53¹ Закону щодо забезпечення умов для повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону:

- впровадження механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону;
- надання методичної допомоги та консультацій щодо повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього закону;
- визначення внутрішніх процедур і механізмів прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону;
- обов'язкового створення та забезпечення функціонування внутрішніх та регулярних каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього закону.

1.2. Інформування керівника про стан виконання організацією вимог законодавства з цих питань та відповідальність за недотримання вимог Закону.

КРОК 2.

ФОРМУВАННЯ СПРИЯТЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ВИКРИВАЧІВ

2.1. Організація інформаційного забезпечення щодо:

- прав та гарантій захисту викривачів, передбачених ст. 53³ Закону;
- захисту трудових прав викривача, передбачених ст. 53⁴ Закону;
- щодо звільнення від юридичної відповідальності викривача.

2.2. Вжиття заходів із забезпечення прав викривача на:

- конфіденційність та анонімність, передбачених ст. 53⁵ Закону;
- отримання інформації, передбаченої ст. 53⁶ Закону.

2.3. Проведення тематичних навчань та кампаній з ознайомлення із вимогами антикорупційного законодавства з цих питань.

КРОК 3.

ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ВИКРИВАЧІВ

3.1. Моніторинг внутрішнього середовища організації щодо загрози застосування негативних заходів впливу під час:

- спілкування з викривачем;
- візування проєктів наказів;
- спілкування з працівниками організації.

3.2. Отримання письмової згоди викривача на розголошення інформації щодо нього з метою вжиття заходів його захисту (відсутність згоди позбавляє права на вжиття заходів захисту).

3.3. Підготовка та надіслання керівнику організації (за наявності згоди викривача) службової/доповідної записки із зазначенням:

- інформації про особу викривача (ПІБ, посада);
- роз'яснення гарантії захисту трудових прав викривача;
- можливих наслідків порушення вимог Закону щодо порушення прав викривача;
- права уповноваженого на звернення до Національного агентства щодо порушених прав викривача, його близьких осіб.

КРОК 4.

ОБЛІК РОБОТИ ЩОДО СПІВПРАЦІ З ВИКРИВАЧАМИ

- 4.1.** Запровадження обліку осіб, які мають статус викривача, та їх повідомлень із дотриманням конфіденційності.
- 4.2.** Облік роботи з питань надання консультацій, роз'яснень, ознайомлення з правами та гарантіями захисту тощо.
- 4.3.** Облік звернень уповноваженого до керівника організації та Національного агентства щодо порушених прав викривача, його близьких осіб.

КРОК 5.

ПРОВЕДЕННЯ САМООСВІТИ ТА САМООЦІНКИ УПОВНОВАЖЕНИХ З ПИТАНЬ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ТА ГАРАНТІЙ ЗАХИСТУ ВИКРИВАЧІВ

- 5.1.** Опрацювання нормативно-правової бази із зазначених питань (закони, роз'яснення Національного агентства, методичні матеріали на вебсайті Національного агентства).
- 5.2.** Підвищення кваліфікації на базі:
 - Української школи урядування (короткострокові курси);
 - освітніх програм та курсів (на базі порталів «Дія», EdEra);
 - освітніх програм та заходів Національного агентства (семінари, конференції, форум уповноважених тощо).
- 5.3.** Самооцінка з питань дотримання прав та гарантій захисту викривачів:
 - під час виконання функціональних обов'язків при практичному застосуванні законодавства з цих питань;
 - під час проходження освітніх програм та курсів.